

Экии, экии!

Эртенги хүн херелдери

Эки чүүлдер бодаратсын!

«Тыва чоннуң культуразын, ужур-
чаңчылдарын сагып, хүндүлөп
билиринге улустун аас чогаалы
болгаш чоннуң оюннарын
таварыштыр ӨӨреникчилерни
кижизидери»

Кичээлдин сорулгалары:

- Улустун оюннарынын болуктээшкинин, хевирлерин уругларга билиндирери.
- Улустун аас чогаалынын дугайында билиглерин сайзырадыры
- Оюннарга даянып, уругларнын делегей коруушкунун делгемчидип янзы-буру оюннарнын дурумнерин сагып, амыдыралга чурумнуг, кичээнгейлиг болурунга кижизидер

Тыва улустун аас чогаалының
жанрлары:

Үлергер домактар

Кожамыктар

Тоолдар

Чечен сөстөр

Дүрген чугаа

Ырлар

Тывызыктар

Узун-тыныш

Каас-чараш Тыва чуртум!

Тыва чоннун эртинези – аас чогаал

Ада турда –
чон таныыр,
Аът турда –
чер коор

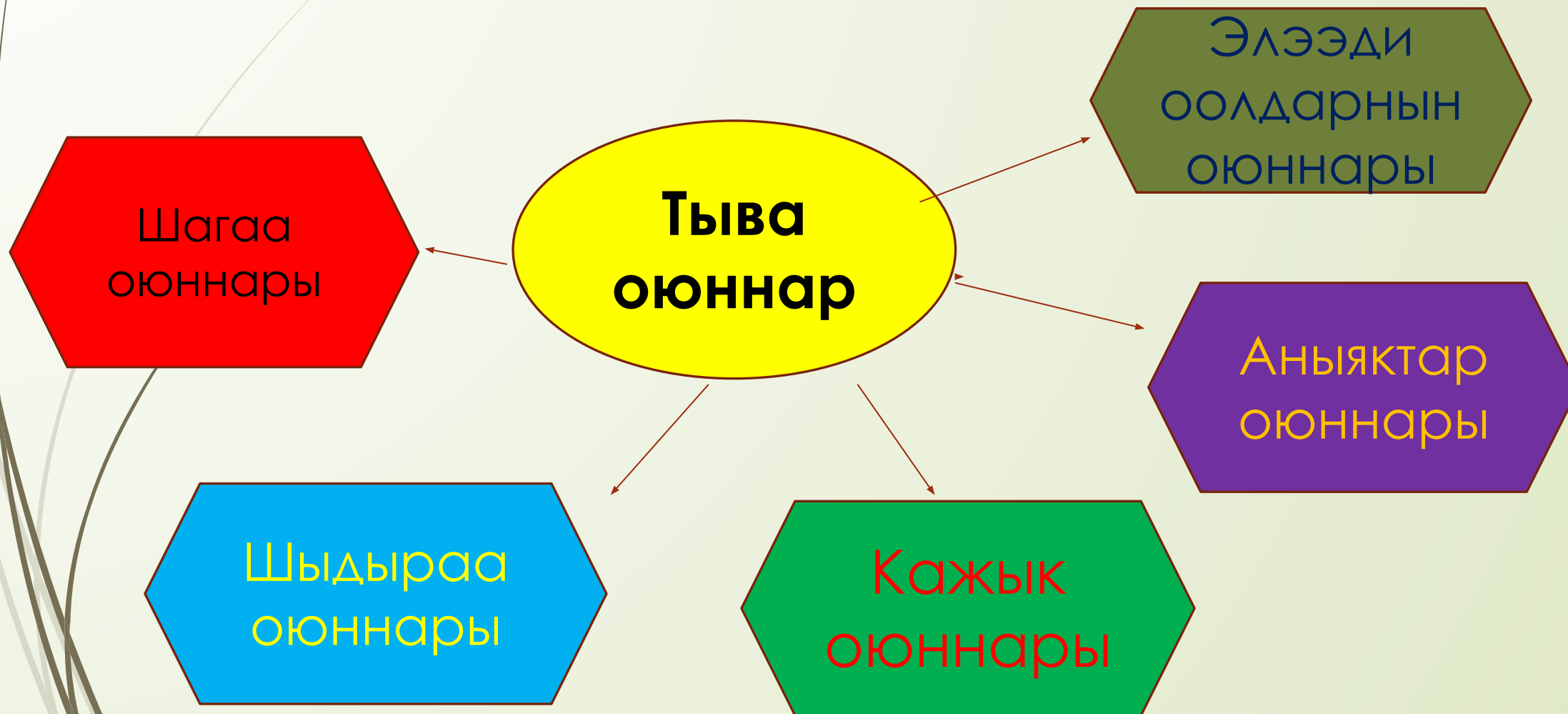
Айбылаарда
дунма белең
Азыраарда,
анай белең

Аскын-биле аал
кожурбе,
Дылын-биле дыт
ужурба

Дамырактар чыылгаш, хем
болур,
Тарамыктар чыылгаш, куш
болур

Корбээн чувези чок,
Кодурбээн хонээ
чок

Тыва оюннарнын хевирлери.

Шагаа оюннары

- «Баг кагары» - амгы уеде «Туктажыыр» деп оюнга чоок.
- «Баг адары»-оюннун кол херексели ча-согун болур.
- «Аът чарыштырары»
- «Хуреш»

Шыдыраа оюннары

- ❑ «Хол-шыдыраа» – амгы делегей шыдыраазындан ылгалбас
- ❑ «Буга-шыдыраа» – оюн ийи бугадан болгаш чээрби дорт оолдардан тургустунар. Бир ойнакчы ийи буга-биле ойнаар, а оскези 24 оолдар-биле ойнаар. Сорулгазы: оолдарлыг кижини холда оолдарын салып тургаш, «буганын» оруун мунгаштаар, а бугалыг кижини оолдарын догerezин чири болур
- ❑ «Мун-мун»- кыдат-шыдыраа – сорулгазы- удурланыкчызынын даштарын бугу талазындан мунгаштап тургаш, тудуп чири болур.
- ❑ «Чирги-шыдыраа»- сорулгазы- кижини бурузу шыйыгнын кайы-бир талазында карышкаанга чергелештир салыр ужурлуг. Бир эвес ойнакчы ынчаар салып шыдаптар болза, удурланыкчынын бир дажын туралаан черинден ап чиир.
- ❑ Даалы ойнаары
- ❑ Хорул ойнаары – даалынын бир хевири.

Кажык оюннары.

- ❑ «Дорт берге»
- ❑ «Кажыкты чыттырып кагары»
- ❑ «Кажыкты дужур кагары»
- ❑ «Кажыкты хожулап кагары»
- ❑ «Кажык адары»
- ❑ «Кажык-биле аът чарыштырары»
- ❑ «Кажык-биле бодалажыры»
- ❑ «Тевектээри»

Аныяктар оюннары.

- ❑ «Ойтулааш» - айдын дуне аныяктарнын чыгып алгаш, янзы-буру оюннарны ойнаары
- ❑ «Ак-ыяш октаар»
- ❑ «Эдек туттунчуп ойнаары»
- ❑ «Ок чугуртуру» - «хулур-хулур»
- ❑ «Чинчи чажыраары»
- ❑ «Аржыыл какчып ойнаар оюн» - «куске-моортай» оюнунга чоок
- ❑ «Бодалгалажыры»
- ❑ «Сайзанактаары»

Оюн

«Бодалгалажыры»

1. Ужен Өшкунун мыйызы каш?
2. Ынча хире Өшкунун мыйызы биле кулаа катый чеже болурул?
3. 240 Өшкунун мыйызы биле кулаанга, карактары, кудуруун кадарга каш болурул?
4. Аңаа 240 Өшкунун думчуунун удун кадар болза чеже болурул?

ужурашкыже,
байырлыг!!!